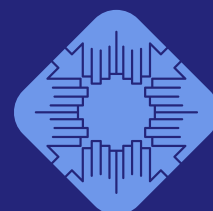

حقوق کارگران در ایران

فصلنامه ۲۶

تابستان ۱۴۰۲

فهرست مطالب

۵	مقدمه
۶	کارگران را به سوی مرگ می‌رانند
۷	تابستان خونبار کارگران
۹	سرکوب
۱۵	اعتراضات
۲۱	کارگران غیررسمی
۲۳	مهاجران
۲۴	کودکان کار

حقوق کارگران در ایران

شماره ۲۶، تابستان ۱۴۰۲ / ژوئیه - سپتامبر ۲۰۲۳

این بیست و ششمین خبرنامه کارگری است. خبرنامه از شماره ۱۵ به صورت فصلنامه منتشر می‌شود.

تمرکز خبرنامه کارگری بر این نکات عمده است: امنیت و سلامت در محل کار، انواع تبعیض در حوزه کارگری، مسائل مربوط به کار زنان، کودکان کار، بیکاری، تعویق یا عدم پرداخت دستمزدها، و موضوع سازماندهی و اعتراضات کارگری.

زمانه به شکل پیگیر اخبار کارگری در ایران را گزارش می‌کند. خبرنامه‌های زمانه می‌کوشند یک «تصویر بزرگ» از موضوع حقوق کارگران ایران ارائه کنند. گزارش پیش رو رخدادها و روندهایی را در محدوده تابستان ۱۴۰۲ / ژوئیه تا سپتامبر ۲۰۲۳ در برمی‌گیرد. خبرنامه مدعی پوشش کامل همه رخدادها نیست.

در زمستان ۱۴۰۱ ما [پنجمین خبرنامه سالانه زمانه](#) را منتشر کردیم. موضوع آخرین گزارش ویژه ما [سوخت‌بران بلوچ](#) بود.

تمامی خبرنامه‌ها و ویژه‌نامه‌ها را می‌توانید از [صفحه حقوق کارگران زمانه](#) دریافت کنید.

جدال کارگران و مزدبگیران برای معیشت با حکومت فقرگستر ادامه دارد. دولت مانع تشکیل جلسه شورای عالی کار برای بازنگری در دستمزد شده است. فاصله دستمزد مصوب با سبد معیشت به حداقل سه برابر رسیده است. به گفته برخی نمایندگان مجلس ۲۸ میلیون نفر از جمعیت ایران زیر خط فقر زیست می‌کنند.

نرخ رسمی تورم به ادعای مرکز آمار در مرداد ۱۴۰۲ روندی کاهشی داشت. بخش بزرگی از این کاهش به دلیل اثر تورمی آزادسازی قیمت کالاهای ضروری و حذف ارز ترجیحی، یک سال پس از اجرای این سیاست فقرزا، است. دولت اعلام کرده است که با افزایش یارانه به صورت غیرنقدی برای دهک‌های کم‌درآمد کاهش قدرت خرید را جبران می‌کند.

قیمت مسکن و اجاره‌بها هم خلاف وعده دولت همچنان افزایشی است. این وضعیت سبب خروج جمعیت فقیر از شهر به حاشیه و حتی به روستاها شده است. مفهوم «مهاجرت معکوس» - که مقام‌های دولتی و کارشناس‌های وابسته به دولت برای نامیدن این پدیده به کار می‌برند- واقعیت تبعض‌آمیز اقتصادی و اجتماعی این روند را پنهان می‌کند.

تداوم توقف مذاکره هسته‌ای و باقی ماندن تحریم‌ها، افزایش سرکوب و خشونت و گسترده شدن موج ناامیدی در کنار ادامه فیلترینگ گسترده، اقتصاد ایران را همچنان در حالت رکود نگه داشته است. مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی از عمیق‌تر شدن رکود اقتصادی خبر داده است.

در چنین وضعیتی، همزمان با نزدیک شدن به سالروز قتل ژینا (مهسا) امینی — که سرآغاز اعتراض‌های گسترده در سال ۱۴۰۱ شد — و در پی آن، کارگران به رزم‌شان در برابر تحمیل فقر و گرسنگی ادامه دادند.

کارگران را به سوی مرگ می‌رانند

بحران معیشتی در ایران تا به آن حد گسترده و عمیق شده است که بر نرخ اقدام به خودکشی به ویژه در طبقه کارگر تاثیر محسوس گذاشته است. اخراج، تبعیض، و مزد معوقه کارگران را به خودکشی وامی‌دارد.

در سه ماه تابستان دست کم هشت کارگر خودکشی کردند: دو پرستار در کرمانشاه، دو کارگر بخش انرژی در پالایشگاه آبادان^۱ و پتروشیمی چوار ایلام^۲، یک کارگر حمل و نقل ریلی در شرکت رجاء^۳، یک کارگر شهرداری در ایلام^۴، یک کارگر ساختمانی در زاهدان، و یک روزنامه‌نگار در دهمشهر.

علت خودکشی چهار تن از کارگران اخراج از کار بود. دو تن از کارگران هم به دلیل ناامیدی از یافتن شغل و فقر به زندگی خود پایان دادند. علت خودکشی دو پرستار در کرمانشاه که به فاصله کوتاهی خودکشی کردند «نامشخص» اعلام شده است. پرستاران، با قراردادهای موقت و دستمزد اندک، در محل کار تبعیض و نابرابری مزدی هولناکی را تجربه می‌کنند. کسر بزرگی از پرستاران با قراردادهای ۸۹ روزه و به واسطه شرکت‌های پیمانکاری کار می‌کنند. به رغم وعده چند باره مسئولان برای اجرای قانون تعرفه‌گذاری خدمات درمان، پرستاران و پزشکان تازه‌کار با دستمزد چندبرابر کمتر از پزشکان متخصص، ناچار هستند ساعت‌های طولانی کار کنند. سخنگوی سازمان نظام پزشکی ایران خودکشی حداقل ۱۳ رزیدنت را در ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ تأیید کرده است.

۱ [زمانه](#)، ۱۵ مرداد ۱۴۰۲

۲ [زمانه](#)، ۲۶ مرداد ۱۴۰۲

۳ [زمانه](#)، ۶ مرداد ۱۴۰۲

۴ [دیده بان ایران](#)، ۱۹ تیر ۱۴۰۲

۵ [زمانه](#)، ۱۲ شهریور ۱۴۰۲

تابستان خونبار کارگران

تا نیمه شهریور رسانه‌های داخلی ایران از مرگ حداقل ۱۱۶ کارگر بر اثر حوادث کار خبر دادند. این رقم نمی‌تواند تمامی حوادث مرگبار کار در ایران را نشان دهد اما بیانگر رشد نرخ حوادث مرگبار کار در مقایسه با فصل گذشته است.

طبق روال قبل بیشترین حوادث مرگبار در بخش ساختمان (شامل ساختمان‌سازی، راه‌سازی و حفر چاه در ساختمان‌های در دست ساخت) رخ داد. در فاصله یک تیر تا ۳۱ شهریور مرگ ۵۲ کارگر ساختمانی در محل کار گزارش شد. ۲۰ کارگر هم مصدوم شدند. این دو رقم نشان می‌دهند در حوزه ساختمان سازی نرخ بالایی از حوادث کاری به مرگ می‌انجامد. حداقل شش تن از کارگران فوت شده در بخش ساختمان افغانستانی بودند. کارفرمایان کارگران افغانستانی را به دلیل محدودیت‌هایی که دولت برای اقامت مهاجران تصویب و اجرا کرده است، با دستمزد کم، بدون بیمه و قرارداد به کار می‌گیرند. مرگ برخی از کارگران هیچگاه ثبت نمی‌شود چون بر اساس مصوبه وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به کارگیری کارگران مهاجر بدون اقامت قانونی و پروانه اشتغال مشمول مجازات مالی کارفرمایان خواهد شد.

میکائیل صادقی رئیس کانون انجمن‌های صنفی کارگران ساختمانی کردستان گفته است در سال ۱۴۰۱، ۸۵۰ تن از کارگرانی که بر اساس آمار سازمان پزشکی قانونی بر اثر حوادث کار فوت کردند، کارگر ساختمانی بودند. این سازمان شمار کارگران کشته‌شده در جریان حوادث کار در سال ۱۴۰۱ را ۱۹۰۰ نفر اعلام کرده بود.^۶

در تابستان امسال، نرخ حوادث مرگبار در میان کارگران بی‌ثبات کار در کارگاه‌های کوچک (که عمدتاً خارج از نظارت وزارت کار و سازمان تأمین اجتماعی هستند) و در میان کارگران بخش خدمات عمومی هم به نسبت دیگر گروه‌ها بالا بوده است. از مجموع ۲۴ حادثه کاری در کارگاه‌های کوچک که در رسانه‌ها گزارش شد، ۱۵ مورد به مرگ منجر شده و ۹ مورد نیز موجب مصدومیت کارگران شده است.

۱۷ کارگر خدمات عمومی هم بر اثر حوادث کار جانانشان را از دست دادند و ۳۹ کارگر این بخش مصدوم شدند. سیمبانان، کارگران شهرداری، و آتش‌نشانان از جمله کارگران این بخش با نرخ حادثه مرگبار بالا هستند.

در بخش معدن، انفجار، ریزش یا نداشتن وسایل کار ناایمن جان ۰۱ کارگر را گرفت و ۲ کارگر را مصدوم کرد. شش تن از معدنکاران در انفجار معدن طرزه جان باختند. طی چهار سال اخیر سه انفجار در معدن طرزه رخ داده است که باعث مرگ ۹ کارگر شده است. ۵۱ درصد سهام معدن طرزه دولتی است و ۴۹ درصد آن متعلق به شرکت زغال‌سنگ البرز شرقی است که ۹۵ درصد سهام آن را شرکت ذوب‌آهن اصفهان در اختیار دارد.^۷

حقوق معدنچیان ۸ تا ۹ میلیون تومان در ماه و با اضافه کاری ۱۱ میلیون تومان است. از ۱۵۰۰ کارگر، ۳۰۰ تن استخدام و ۱۲۰۰ تن پیمانی هستند و با آن که هریک ۱۵ یا ۱۶ سال سابقه کار دارند، با قرارداد موقت کار می‌کنند.

پیمانکاران به انگیزه کسب سود بیشتر حفاظت و ایمنی کارگاه‌ها، از جمله نصب هواکش و تهویه در تونل‌ها به اندازه کافی، تأمین لباس کار استاندارد برای کارگران، استخدام نیروی امداد و نجات و

۶ [ایلنا](#)، ۲۶ تیر ۱۴۰۲
۷ [زمانه](#)، ۲۹ شهریور ۱۴۰۲

درمان را نادیده می‌گیرند. به گفته کارگران حتی کپسول‌های مهار آتش در این معدن نیز در بسیاری مواقع خالی است.

امیر پیروز کلاهی‌آذر عضو هیأت علمی دانشکده علوم زمین دانشگاه دامغان در گفت‌وگو با رسانه‌های داخلی ایران نبود دستگاه گازسنج برای اعلام هشدار را علت وقوع حادثه در معدن طزره عنوان کرد. او گفت: «باید در حین کار معدن‌چیان، کیسه‌های گازی متان زودتر شناسایی شود تا از وقوع حادثه‌ها جلوگیری شود، این شناسایی هم با پایش، اندازه‌گیری لحظه‌ای و تحلیل انجام می‌گیرد.» مسئول هسته‌ی معدن بسیج دانشجویی استان سمنان هم به نقل از خانواده معدنکاران گفت: «دستگاه‌های گازسنج قدیمی و فرسوده‌اند و کالیبره نیستند»، «چوب‌هایی که برای استحکام سقف و جداره‌های معدن استفاده می‌شود تعدادش کم است و جنس مرغوبی ندارد» و «کارگران با کمبود لباس، ماسک، فیلتر ماسک، کلاه و... رو به رو هستند»^۸. وزارت صنعت، معدن و تجارت مسئول نظارت بر ایمنی معادن است.

جدول شماره یک: حوادث گزارش شده کار در تابستان ۱۴۰۲

بخش	مرگ	مصدومیت
ساختمان	۵۲	۲۰
صنعت (بزرگ)	۱۶	۶۳
کارگاه کوچک	۱۵	۹
خدمات- عمومی	۱۷	۳۹
معدن	۱۰	۲
سایر	۴	۱
کشاورزی	۲	۱۵

مطابق با الگوی حوادث کار در سالهای اخیر در ایران، سقوط از بلندی، برخورد با جسم سخت، برق گرفتگی، و خفگی اصلی‌ترین دلایل مرگ کارگران در فصل تابستان بودند.

ناایمن بودن وسایل کار، عدم نظارت نهادهای متولی مانند وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، تعطیلی خانه‌های بهداشت و کمیته حفاظت فنی در محل کار از اصلی‌ترین دلایل افزایش نرخ حوادث مرگبار هستند. در کنار این موضوع، فشار روانی و خستگی جسمی کارگران، ناشی از افزایش نرخ استثمار و کاهش دستمزد، هم در افزایش نرخ حوادث مرگبار کار موثرند.

علیرغم افزایش نرخ حوادث کار، مقام‌های دولتی مدعی‌اند که توانسته‌اند حوادث مرگبار را کاهش دهند.

در آستانه سالروز خیزش «زن، زندگی، آزادی»، دستگاه سرکوب بسیاری از فعالان برابری جنسیتی، صنفی، و دانشجویی را احضار کرد یا احکام قضایی صادر شده علیه آنان را به اجرا گذاشت.

فشار بر زندانیان صنفی و سیاسی

جعفر ابراهیمی، بازرس کانون صنفی معلمان تهران را، که از اردیبهشت ۱۴۰۱ حبس شده است، به دلیل اعتراض به افزایش هزینه تلفن از داخل زندان، به همراه ۱۳ زندانی دیگر از زندان اوین به زندان قزلحصار تبعید کردند. کامیار فکور، روزنامه‌نگار مدافع حقوق کارگران از جمله زندانیانی است که به همراه ابراهیمی تبعید شده است.^۹

ابراهیمی و فکور در زندان قزلحصار از دسترسی به خدمات درمان و وسایل شخصی خود محروم‌اند و به همراه ۱۱ تن دیگر در بند موسوم به «بند امن» که محل حبس مجرمان «منتظر اجرای حکم اعدام» است، زندانی شده‌اند.

ابراهیمی پیش از این به بیماری ضعف سیستم ایمنی بدن مبتلا شده بود. وکیل او گفته که ابراهیمی در زندان به دیابت مبتلا شده است و به درمان فوری نیاز دارد. او پیش از تبعید به زندان قزلحصار قرار بود برای درمان به مرخصی پزشکی اعزام شود اما سازمان زندان‌ها با مرخصی درمانی او مخالفت کرد.^{۱۰}

در روز ۲۳ شهریور، شورای هماهنگی تشکلهای صنفی معلمان از انتقال جعفر ابراهیمی به دلیل «شرایط وخیم جسمانی» و «در حالت بیهوشی» به بیمارستان رجایی کرج خبر داد و در ادامه نوشت «هیچ بیمارستانی پذیرش او را تأیید نکرده است و هیچ اطلاعی از وضعیت این معلم زندانی در دسترس نیست.» وکیل جعفر ابراهیمی پس از ملاقات کابینی با او فاش کرد که «آثار ضرب و شتم گردن، کتف، بدن، مچ دست و پیشانی ایشان به وضوح مشخص بوده است».^{۱۱}

کیوان مهدی، مترجم و نویسنده مدافع حقوق کارگران که در ارتباط با پرونده اعضای سندیکای کارگران شرکت واحد اتوبوسرانی تهران بازداشت و به پنج سال زندان محکوم شده است، در زندان اوین به دلیل همبستگی با جعفر ابراهیمی و کامیار فکور به بند انفرادی منتقل شده است.^{۱۲}

در ادامه فشار بر زندانیان سیاسی، رضا شهابی، عضو سندیکای کارگران شرکت واحد اتوبوسرانی تهران هم به دلیل اعتراض به انتقال کیوان مهدی به بند انفرادی از تماس تلفنی محروم شده است. شهابی و مهدی از اردیبهشت ۱۴۰۱ در زندان حبس شده‌اند.^{۱۳}

رسول بدایق از اعضای شورای هماهنگی تشکلهای صنفی معلمان، حسن سعیدی، عضو هیئت مدیره سندیکای کارگران شرکت واحد اتوبوسرانی تهران و داوود رضوی، عضو هیئت مدیره سندیکای کارگران شرکت واحد اتوبوسرانی تهران از دیگر فعالان کارگری بازداشت شده در ارتباط با پرونده امنیتی تشکیل شده برای فعالان کارگری هستند که همچنان در زندان حبس شده‌اند. سندیکای کارگران شرکت واحد اتوبوسرانی تهران و حومه در ۲۱ شهریور از وضعیت وخیم جسمانی رضوی در

۹ [زمانه](#)، ۱۲ شهریور ۱۴۰۲

۱۰ [زمانه](#)، ۱۸ شهریور ۱۴۰۲

۱۱ [شورای هماهنگی تشکلهای صنفی معلمان](#)، ۲۳ شهریور ۱۴۰۲

۱۲ [زمانه](#)، ۱۹ شهریور ۱۴۰۲

۱۳ [سندیکای کارگران شرکت واحد اتوبوسرانی تهران و حومه](#)، ۲۰ شهریور ۱۴۰۲

بازداشت و صدور حکم

ماموران امنیتی حکم زندان آنیسا اسدالهی، مترجم سندیکای کارگران شرکت واحد اتوبوسرانی تهران را اجرا کردند. آنیسا اسدالهی در ارتباط با اعضای سندیکای کارگران شرکت واحد اتوبوسرانی تهران در اردیبهشت ۱۴۰۱ بازداشت و از سوی دادگاه انقلاب تهران به پنج سال زندان محکوم شده است.^{۱۵}

ریحانه انصاری‌نژاد، از دیگر فعالان کارگری که در بهار ۱۴۰۱ بازداشت شد در دادگاه انقلاب تهران به چهار سال زندان و مجازات تکمیلی چون ممنوعیت استفاده از شبکه‌های اجتماعی، ممنوعیت خروج از کشور و ممنوعیت عضویت در گروه‌های سیاسی و اجتماعی محکوم شد. وکیل او به رسانه‌ها گفت که رئیس دادگاه انقلاب بدون توجه به دفاعیات او و تنها بر بنیاد گزارش نهادهای امنیتی اقدام به صدور حکم کرده است.^{۱۶} او را در ۲۹ شهریور برای اجرای حکم حبس به زندان احضار کردند.^{۱۷}

یونس آزادبر، بازنشسته مخابرات در استان گیلان که ۲۸ تیر ۱۴۰۲ در تجمع بازنشستگان بازداشت شد، از سوی دادگاه انقلاب به محاربه متهم شد. بازنشستگان مخابرات بیش از ۹ ماه است که به صورت مستمر در خیابان حضور دارند.^{۱۸}

عثمان اسماعیلی، کارگر در سقز که آخرین بار در روز جهانی کارگر بازداشت و به قید وثیقه آزاد شده بود، به حکم دادگاه انقلاب سنندج به ۳۹ ماه حبس محکوم شد که ۶۱ ماه آن اشد مجازات قابل اجرا است. اسماعیلی در سال ۱۴۰۱ هم یک بار دیگر بازداشت شده بود که در فروردین ۱۴۰۲ به قید وثیقه یک میلیارد تومانی او را به صورت موقت آزاد کردند.^{۱۹}

کمال کریمی، فعال کارگری در کردستان به ۹ ماه حبس تعلیقی محکوم شد.^{۲۰}

شادمان عبدی، فعال کارگری کرد به سه سال حبس تعلیقی محکوم شد.^{۲۱}

خبات محمودی، فعال کارگری کرد به سه سال حبس تعلیقی محکوم شد.^{۲۲}

اقبال شعبانی، فعال کارگری کرد به دو سال و شش ماه حبس تعلیقی محکوم شد.^{۲۳}

اقبال پیشکاری، فعال کارگری کرد به ۱۲ ماه حبس تعلیقی محکوم شد.^{۲۴}

عبدالله خیرآبادی، فعال کارگری کرد به ۲۰ ماه حبس تعلیقی محکوم شد.^{۲۵}

خبات و رامیار دهدار، فعال کارگری در سنندج بازداشت شدند.^{۲۶}

سندیکای کارگران شرکت واحد اتوبوسرانی تهران، ۲۱ شهریور ۱۴۰۲	۱۴
زمانه، ۴ مرداد ۱۴۰۲	۱۵
زمانه، ۵ مرداد ۱۴۰۲	۱۶
زمانه، ۳۱ شهریور ۱۴۰۲	۱۷
زمانه، ۱۰ شهریور ۱۴۰۲	۱۸
زمانه، ۷ شهریور ۱۴۰۲	۱۹
زمانه، ۲۷ تیر ۱۴۰۲	۲۰
زمانه، ۲۷ تیر ۱۴۰۲	۲۱
زمانه، ۲۷ تیر ۱۴۰۲	۲۲
زمانه، ۲۸ تیر ۱۴۰۲	۲۳
زمانه، ۲۸ تیر ۱۴۰۲	۲۴
زمانه، ۲۸ تیر ۱۴۰۲	۲۵
زمانه، ۲۸ شهریور ۱۴۰۲	۲۶

فرشته صدیق صفت، فعال حقوق کودک در رشت را بازداشت کردند.^{۲۷}

انتقام از معلمان با اخراج گسترده

دهها معلم به دلیل شرکت در اعتراض‌های صنفی و سیاسی در سال ۱۴۰۱ در محاکم قضایی محاکمه و به زندان یا اخراج از کار محکوم شدند.

تشکل‌های صنفی معلمان در سال ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ سازمان‌یافته‌ترین اعتراضات صنفی را سازمان دادند. در پاییز و زمستان ۱۴۰۱ همزمان با خیزش «زن، زندگی، آزادی» و سپس در واکنش به حملات سریالی به مدرسه‌ها که منجر به مسمومیت دانش‌آموزان شد، معلمان چندین تجمع اعتراضی را سازماندهی کردند و در بیانیه‌های متعدد خشونت حکومتی را محکوم کردند.

دستگاه‌های امنیتی، قضایی، و وزارت آموزش و پرورش از سال گذشته سرکوب هدفمند تشکل‌های صنفی معلمان و فعالان صنفی را اجرا کردند. در ادامه روند سرکوب معلمان، نهادهای امنیتی و وزارت آموزش و پرورش با پیرونده‌سازی معلمان را به دلیل شرکت در تجمع‌های اعتراضی، مشارکت در تحصن، و صدور بیانیه‌های صنفی و سیاسی به شکل‌های مختلفی همچون احضار به مراجع امنیتی، محاکمه، و صدور حکم حبس، تعلیق از کار به صورت دائم یا موقت، کاهش دستمزد، و بازنشستگی اجباری (که معنایی غیر از اخراج نمی‌دهد) مجازات کردند. برخی از این معلمان بیش از ۲۰ سال سابقه تدریس داشتند. فهرست زیر تنها بخشی از مجازات‌های اعمال شده بر معلمان را نشان می‌دهد:

محراب فرساد مختاری، معلم در نوشهر را ۲۹ شهریور بازداشت کردند.^{۲۸}

شیلان یوسفی، معلم در سقز را به دلیل شرکت در تجمع معلمان با کسر دو گروه مزد اجباری بازنشسته کردند.^{۲۹}

در چهارم تیر نیروهای امنیتی محمود ملاکی عضو هیئت مدیره کانون صنفی معلمان بوشهر را بازداشت کردند.^{۳۰} او به حکم هیئت رسیدگی به تخلفات اداری به صورت دائم از کار اخراج شد.^{۳۱}

هیئت نظارت بر تخلفات اداری رحمان عابدینی، لطف‌الله جمشیدی، و غلامعلی شهریاری، معلم در استان البرز را به انفصال موقت از خدمات (اخراج) محکوم کرد.^{۳۲}

صفیه بسیم، معلم در کرج را به بازنشستگی اجباری محکوم کردند.^{۳۳}

الهه صادقی، معلم در استان خراسان شمالی را با حکم هیأت رسیدگی به تخلفات اداری به دو ماه انفصال از خدمت محکوم کردند.^{۳۴}

احمد علیزاده، معلم در آبدانان را به بازنشستگی اجباری با کسر دو گروه شغلی محکوم کردند.^{۳۵} دادگاه تجدید نظر این معلم را به سه سال و یک روز زندان محکوم کرد.^{۳۶}

زمانه، ۲۸ شهریور ۱۴۰۲ ۲۷

زمانه، ۳۱ شهریور ۱۴۰۲ ۲۸

شورای هماهنگی تشکل‌های صنفی معلمان، ۲۱ شهریور ۱۴۰۲ ۲۹

شورای هماهنگی تشکل‌های صنفی معلمان، ۴ تیر ۱۴۰۲ ۳۰

شورای هماهنگی تشکل‌های صنفی معلمان، ۳۰ مرداد ۱۴۰۲ ۳۱

شورای هماهنگی تشکل‌های صنفی معلمان، ۷ تیر ۱۴۰۲ ۳۲

شورای هماهنگی تشکل‌های صنفی معلمان، ۸ تیر ۱۴۰۲ ۳۳

شورای هماهنگی تشکل‌های صنفی معلمان، ۱۶ تیر ۱۴۰۲ ۳۴

شورای هماهنگی تشکل‌های صنفی معلمان، ۱۹ تیر ۱۴۰۲ ۳۵

شورای هماهنگی تشکل‌های صنفی معلمان، ۲۶ مرداد ۱۴۰۲ ۳۶

عزیز قاسم‌زاده، عضو کانون صنفی معلمان استان گیلان را که در زندان حبس شده است از کار اخراج کردند.^{۳۷}

سلیمان عبدی، عضو انجمن صنفی معلمان کردستان - سقز به هشت ماه حبس و ۷۴ ضربه شلاق محکوم شد. حکم حبس او را به ۷۲۰ ساعت تدریس رایگان در کمیته امداد تبدیل و مجازات شلاق را به مدت دو سال تعلیق کردند.^{۳۸}

نیروهای امنیتی به خانه پیروز نامی، علی کروشات، و سیامک صادقی چهارزی یورش بردند و گوشی تلفن آنها را ضبط کردند. این حمله پس از آن انجام شد که وزارت اطلاعات به صدور حکم تبرئه فعالان صنفی در اهواز اعتراض کرد.^{۳۹}

سارا سیاهپوش، عضو کانون صنفی معلمان تهران با حکم دادگاه انقلاب به شش سال زندان محکوم شد. این حکم در دادگاه تجدیدنظر تأیید شد.^{۴۰} او را به صورت دائم از کار اخراج کردند.^{۴۱}

فاروق سعیدزاده، معلم و فعال محیط زیست در مریوان را به حذف رتبه‌بندی، کسر دو گروه شغلی به مدت دو سال، و کسر حقوق محکوم کردند.^{۴۲}

یعقوب محمدی، معلم در آبدانان به بازنشستگی اجباری محکوم شد.^{۴۳}

زهرا صیاد دلشاد، فعال صنفی معلمان در بندر انزلی به بازنشستگی پیش از موعد (اخراج) با تقلیل دو گروه شغلی محکوم شد.^{۴۴}

نیروهای امنیتی ابوالفضل خوران عضو انجمن صنفی معلمان استان مرکزی را بازداشت کردند.^{۴۵} او در یک حکم از سوی دادگاه انقلاب اراک به ۶ سال و ۸ ماه حبس، ۷۴ ضربه شلاق، دو سال تبعید به «دلفان»، و دو سال ممنوعیت فعالیت در فضای مجازی محکوم شد.^{۴۶}

لیدا اسماعیلی، فعال صنفی معلمان در استان البرز را به بازنشستگی پیش از موعد با کسر گروه شغلی محکوم کردند.^{۴۷}

علیرضا همتی، فعال صنفی معلمان در آبدانان به سه ماه انفصال از خدمت دولتی محکوم شد.^{۴۸}

امید افصلی‌پور، معلم در چهارمحال و بختیاری به سه ماه انفصال از خدمت دولتی محکوم شد.^{۴۹}

رحیم دانیالی، معلم در آبدانان به سه ماه انفصال از خدمت دولتی محکوم شد.^{۵۰}

منصوره سرافرا، فعال صنفی معلمان در گیلان را به بازنشستگی پیش از موعد با کسر حقوق محکوم

زمانه، ۷ شهریور ۱۴۰۲	۳۷
شورای هماهنگی تشکل‌های صنفی معلمان، ۲۹ تیر ۱۴۰۲	۳۸
شورای هماهنگی تشکل‌های صنفی معلمان، ۱۵ مرداد ۱۴۰۲	۳۹
زمانه، ۲۵ تیر ۱۴۰۲	۴۰
شورای هماهنگی تشکل‌های صنفی معلمان، ۵ شهریور ۱۴۰۲	۴۱
شورای هماهنگی تشکل‌های صنفی معلمان، ۱۹ تیر ۱۴۰۲	۴۲
شورای هماهنگی تشکل‌های صنفی معلمان، ۲۰ تیر ۱۴۰۲	۴۳
شورای هماهنگی تشکل‌های صنفی معلمان، ۲۱ تیر ۱۴۰۲	۴۴
شورای هماهنگی تشکل‌های صنفی معلمان، ۱۶ مرداد ۱۴۰۲	۴۵
شورای هماهنگی تشکل‌های صنفی معلمان، ۱۸ شهریور ۱۴۰۲	۴۶
شورای هماهنگی تشکل‌های صنفی معلمان، ۱۸ مرداد ۱۴۰۲	۴۷
شورای هماهنگی تشکل‌های صنفی معلمان، ۱۸ مرداد ۱۴۰۲	۴۸
شورای هماهنگی تشکل‌های صنفی معلمان، ۱۹ مرداد ۱۴۰۲	۴۹
شورای هماهنگی تشکل‌های صنفی معلمان، ۱۹ مرداد ۱۴۰۲	۵۰

کردند.^{۵۱}

اشرف فرهای، معلم در استان گیلان به بازنشستگی پیش از موعد با کسر حقوق محکوم شد.^{۵۲}

محمد سعیدی ابواسحاقی با حکم هیئت رسیدگی به تخلفات اداری به صورت دائم از کار اخراج شد.^{۵۳}

غلامرضا اکبرزاده باغبان، طهماسب سهرابی اطاقوری، تیمور باقری کودکانی و حسین مهدی زاده فلکدهی از اعضای کانون صنفی گیلان به سه ماه حبس تعزیری محکوم شدند.^{۵۴}

شیوا عاملی‌راد، عضو انجمن صنفی معلمان کردستان را به اخراج دائم از کار محکوم کردند.^{۵۵}

فربیا انامی، فعال صنفی معلمان در گیلان را به صورت دائم از کار اخراج کردند.^{۵۶}

بهاره عسکری‌زاده، کنشگر صنفی معلمان در خوزستان به چهار ماه انفصال از خدمت محکوم شد.^{۵۷}

غلامرضا اصغری، فعال صنفی معلمان در اردبیل به دست نیروهای امنیتی بازداشت شد.^{۵۸} او را ۱۱ شهریور با قید وثیقه آزاد کردند.

عبدالله عبدالملکی، معلم در قروه بازداشت شد.^{۵۹}

محمود صفدری، مسئول سازمان معلمان در استان خراسان شمالی بازداشت شد. او را به قید وثیقه آزاد کردند.^{۶۰}

امین مینایی، عضو انجمن صنفی معلمان سقز را بازداشت کردند.^{۶۱}

آرمان سهرابی، معلم در مریوان را بازداشت کردند.^{۶۲}

اخراج کارگران معترض

در محل کار نیز کارفرمایان کارگران مطالبه‌گر و معترض را به اشکال مختلف از جمله با اخراج از کار مجازات کردند.

بر اساس گزارش‌های منتشرشده حداقل در دو کارخانه تکنو انرژی سپهر^{۶۳} و داروسازی الحاوی^{۶۴} ۱۵۰۰ کارگر اخراج شدند. شرکت تکنو انرژی سپهر (تسکو)، تأمین‌کننده تجهیزات برق و مخابرات و کنترل و ابزار دقیق پروژه‌های صنایع نفت و گاز جنوب در یک روند ۴۰ روزه حدود ۶۰۰ کارگر را بیکار کرد.^{۶۵} صاحبان این شرکت‌ها زیان‌ده بودن تولید را دلیل اخراج کارگران بیان کردند.

شورای هماهنگی تشکل‌های صنفی معلمان، ۲۰ مرداد ۱۴۰۲	۵۱
شورای هماهنگی تشکل‌های صنفی معلمان، ۲۳ مرداد ۱۴۰۲	۵۲
شورای هماهنگی تشکل‌های صنفی معلمان، ۳۱ مرداد ۱۴۰۲	۵۳
شورای هماهنگی تشکل‌های صنفی معلمان، ۱ شهریور ۱۴۰۲	۵۴
زمانه، ۱ شهریور ۱۴۰۲	۵۵
زمانه، ۱ شهریور ۱۴۰۲	۵۶
زمانه، ۴ شهریور ۱۴۰۲	۵۷
شورای هماهنگی تشکل‌های صنفی معلمان، ۷ شهریور ۱۴۰۲	۵۸
شورای هماهنگی تشکل‌های صنفی معلمان، ۲۷ شهریور ۱۴۰۲	۵۹
شورای هماهنگی تشکل‌های صنفی معلمان، ۲۶ شهریور ۱۴۰۲	۶۰
شورای هماهنگی تشکل‌های صنفی معلمان، ۲۴ شهریور ۱۴۰۲	۶۱
زمانه، ۲۶ شهریور ۱۴۰۲	۶۲
زمانه، ۱۵ مرداد ۱۴۰۲	۶۳
سلامت نیوز، ۲۳ مرداد ۱۴۰۲	۶۴
همان	۶۵

در چابهار هم گروهی از کارگران قراردادی شهرداری پس از تجمع در مقابل ساختمان شورای اسلامی شهر اخراج شدند.^{۶۶}

چهار کارگر پویا پلیمر سنج به دلیل اعتراض و پیگیری مطالبات صنفی از کار اخراج شدند.^{۶۷} دو کارگر معترض در کارخانه داروگر تهران هم به همین دلیل از کار اخراج شدند.^{۶۸} در بخش انرژی هم ۳۸ کارگر پروژه نفت و گاز بانکول را به دلیل اعتراض به شرایط کار اخراج کردند.^{۶۹}

اقتصاد در حال رکود ایران باعث افزایش نرخ اخراج کارگران از کار شده است. شمار کارگران اخراج شده از آنچه که در رسانه‌ها گزارش می‌شود، بیشتر است.

مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی در آخرین گزارش خود به نقل از مدیران «بسیاری از واحدهایی که به کشورهای همسایه صادرات داشته‌اند» نوشت که آنها به دلیل مشکل تأمین نقدینگی «تعدیل نیرو» داشته‌اند - «تعدیل نیرو» عبارتی است که به جای «اخراج کارگران» در ادبیات کارفرمایان استفاده می‌شود.^{۷۰}

---

۶۶ [ایلنا](#)، ۱۲ تیر ۱۴۰۲
۶۷ [زمانه](#)، ۲۴ تیر ۱۴۰۲
۶۸ [ایلنا](#)، ۲۵ تیر ۱۴۰۲
۶۹ [زمانه](#)، ۱۰ شهریور ۱۴۰۲
۷۰ [زمانه](#)، ۱۹ شهریور ۱۴۰۲

اعتراضات

بازنشستگان

دامنه اعتراضات بازنشستگان گسترده‌تر شده است. بازنشستگان صندوق‌های مختلف بیشترین فراوانی اعتراضات در سه ماه تابستان را داشتند. چند تجمع بازنشستگان در شهرهای مختلف با دخالت پلیس به خشونت کشیده شد. پلیس در اردبیل و رشت^{۷۱} چند تن از بازنشستگان را بازداشت کرد. در تهران، نیروهای پلیسی و امنیتی اجازه شکل‌گیری تجمع در مقابل مجلس را ندادند.

در کنار بازنشستگان تأمین اجتماعی^{۷۲} که با مطالبه افزایش حقوق دوره بازنشستگی، همسان سازی حقوق بازنشستگان با شاغلان، برخورداری از بیمه درمان کامل و رایگان هر هفته به خیابان آمدند، بازنشستگان شرکت مخابرات، بازنشستگان صندوق بازنشستگی کشوری و لشکری، بازنشستگان صندوق حمایت از کارکنان صنایع فولاد، و گروهی از بازنشستگان بخش درمان هم در اعتراض به تحمیل فقر و نابرابری از سوی حکومت دست به اعتراض زدند.

سیاست‌های نادرست حکومت صندوق‌های بازنشستگی را با بحران مالی روبرو کرده است. حکومت در لایحه برنامه توسعه هفتم قصد دارد صندوق‌های بازنشستگی را به فروش اموال برای تأمین کسری بودجه، تغییر قوانین مربوط به مشاغل سخت و زیان آور و ادغام صندوق‌ها مکلف کند.

کارگران انرژی

کارگران پیمانی صنعت نفت روز ۱۱ تیر در پایانه‌های نفتی خارک و عسلویه در اعتراض به کیفیت نامناسب غذا و تبعیض دست از کار کشیدند.^{۷۳} صدها کارگر ارکان ثالث صنعت نفت در تهران تجمع کردند. کارگران پیمانی پتروشیمی دهلران و کارگران پلیمر آریاساسول نیز در عسلویه دست به اعتراض و تجمع زدند.^{۷۴}

کارگران ارکان ثالث خواستار حذف شرکت‌های پیمانکاری نیروی انسانی و قرارداد مستقیم هستند. خواست دیگر آنان اجرای طرح طبقه بندی مشاغل، استفاده از امکانات رفاهی، و بهبود وضعیت غذاخوری هاست.

کارگران شرکت‌های ملی مناطق نفت‌خیز جنوب، ملی حفاری، و دیگر شرکت‌ها برای تجمع به تهران آمدند. برخی کارگران ارکان ثالث پالایشگاه تهران با خانواده‌های خود در تجمع شرکت کردند.

کارگران پتروشیمی دهلران در اعتراض به تعطیلی پتروشیمی و اخراج از کار مقابل استانداری تجمع کردند. کارگران پروژه‌ی پتروشیمی دهلران در ادامه اعتراض خود به تعطیلی شرکت و بیکاری، مسیر ورودی پتروشیمی را بستند.^{۷۵}

در منطقه ویژه پارس جنوبی کارگران و مهندسان شرکت پلیمر آریاساسول در اعتراض به هفت ماه عدم دریافت حقوق تجمع ادامه‌داری را آغاز کردند که تا ۱۵ تیر، به مدت پانزده روز ادامه یافت.

در اعتراض به شرایط کار کارگران اورهال پالایشگاه آبادان پس از دو روز تجمع مقابل پالایشگاه، جمعه

زمانه، ۷ مرداد ۱۴۰۲	۷۱
زمانه، ۱۶ تیر ۱۴۰۲	۷۲
زمانه، ۱۶ تیر ۱۴۰۲	۷۳
زمانه، ۲۶ تیر ۱۴۰۲	۷۴
زمانه، ۳۱ تیر، ۱۴۰۲	۷۵

اعتراض خود را به مصلاهی آبادان کشاندند.^{۷۶}

گروهی از کارکنان رسمی شرکت بهره‌برداری نفت و گاز گچساران مقابل ساختمان مرکزی نفت گچساران تجمع کردند. آنها خواهان اجرای ماده ۱۰ آئین‌نامه کارکنان وزارت نفت بودند.^{۷۷}

کارگران پروژه‌های مخازن سبز پالایشگاه پیشگامان سیراف و کارگران پیمانکاری جهان پارس شاغل در سایت یک پتروشیمی بوشهر و کارگران پالایشگاه آدیش جنوبی در کنگان اعتصاب کردند.

کارگران شرکت ملی حفاری هم به تصمیم وزارت اقتصاد مبنی بر واگذاری شرکت به بخش خصوصی اعتراض کردند.^{۷۸}

سایر اعتراض‌ها

شمار اعتراض‌های کارگری در تابستان افزایش یافت. همانند فصل‌های قبل بیشتر اعتراض‌ها که به شکل تجمع در محل کار و اعتصاب صورت گرفت تدافعی و برای دریافت دستمزد معوقه یا افزایش حقوق بود.

در بخش خدمات عمومی، کارگران شهرداری همچنان در صف نخست اعتراضات صنفی قرار دارند. قراردادهای موقت (که بعضاً روزانه است) و تشکل‌نیافتگی، کارگران شهرداری را در برابر پیمانکاران نیروی انسانی و شهرداری به نیروی کار بی‌دفاع بدل کرده است. معوقات مزدی کارگران پیمانی در برخی استان‌ها شش ماه تا یک سال گزارش شده است.

کارگران کارتن ایران و ماشین‌سازی اراک اعتراضی طولانی را سازماندهی کردند. در ماشین‌سازی اراک اعتصاب کارگران در محل کار بیش از دو هفته ادامه داشت.^{۷۹} رسانه‌های داخلی در روزهای نخست اعتصاب کارگران را بایکوت خبری کردند اما پس از فاش شدن برگزاری جلسه شورای تأمین استان بدون حضور کارگران، این اعتصاب در رسانه‌ها بازتاب یافت. ماشین‌سازی اراک از مجموعه شرکت‌های صندوق ذخیره فرهنگیان است که پرونده فساد مالی آن همچنان گشوده است.

در معدن چادرملو، کارگران پیمانی و قراردادی در اعتراض به نابرابری دستمزد، دستمزد اندک، و عدم برخورداری از بیمه درمانی کارآمد طی روزهای یکم تا سوم مرداد اعتصاب کردند. همبستگی کارگران سبب شد کارفرما و پیمانکار بپذیرند اقدامات لازم را برای برآورده شدن مطالبات کارگران انجام دهند.^{۸۰}

اعتراض کارگران اخراج شده معدن طلای آق‌دره و جویندگان کار ساکن در روستاهای اطراف این معدن از دیگر اعتراضات دامنه‌دار بود. نیروهای امنیتی به معترضان که مقابل معدن تجمع کرده بودند، یورش بردند و ده‌ها تن از معترضان را بازداشت کردند. در جریان این تجمع حداقل ۲۶ تن از کارگران بازداشت شدند. شش تن از کارگران تا پایان شهریور همچنان در زندان حبس بودند.^{۸۱}

راهبران قطار شهری مترو تهران هم حداقل دو مرتبه در اعتراض به مفاد برنامه توسعه هفتم تجمع کردند. لایحه این برنامه به مجلس شورای اسلامی ارسال شده است و نمایندگان در حال بررسی آن هستند. در این برنامه دولت بر خصوصی‌سازی گسترده‌تر خدمات عمومی از جمله بهداشت و درمان و همین‌طور تغییر قوانین کار و تأمین اجتماعی به زیان کارگران و بازنشستگان تأکید کرده است. جدول

زمانه ۱۵ مرداد ۱۴۰۲	۷۶
همان.	۷۷
زمانه، ۲۹ شهریور ۱۴۰۲	۷۸
زمانه، ۹ شهریور ۱۴۰۲	۷۹
زمانه، ۷ مرداد ۱۴۰۲	۸۰
زمانه، ۱۶ شهریور ۱۴۰۲	۸۱

زیر خلاصه‌ای از اعتراضات کارگران در سه ماه تابستان را نشان می‌دهد. این جدول لزوماً تمامی اعتراض‌ها را شامل نمی‌شود.

جدول شماره دو : بخشی از اعتراضات کارگران در تابستان ۱۴۰۲

محل / گروه معترض	دستمزد کم	دستمزد معوق	اخراج	طبقه بندی	قرارداد موقت	تبعیض	سایر	توضیحات
شهرداری جیرفت ^{۸۲}		*	*					۱۴۰ کارگر را اخراج کردند
کارگران شهرداری سی سخت ^{۸۳}		*					*	شهرداری بدون پرداخت مزد کار بیشتر را بر کارگران تحمیل کرده است

رانندگان استیجاری برق گیلان ^{۸۴}	*				*		*	در قراردادهای جدید مزایا حذف شده است و به پیمانکار اجازه داده شده طی ۴۸ ساعت قرارداد را به صورت یکطرفه فسخ کند
علوم پزشکی ایران شهر ^{۸۵}			*		*			اعتراض به دلیل اخراج کارکنان ۸۹ روزه
کارگزاران مخابرات روستایی ^{۸۶}		*						
شهرداری چابهار ^{۸۷}			*					اعتراض به دلیل اخراج کارگران پیمانی
نیشکر هفت تپه ^{۸۸}				*				
راهبران مترو ^{۸۹}							*	اعتراض به دلیل مفاد ضد کارگری لایحه برنامه هفتم توسعه
بیکاران دهدشت ^{۹۰}							*	اعتراض با خواست کار در پتروشیمی دهدشت
کارکنان بانکها ^{۹۱}	*					*		

زمانه، ۲۹ شهریور ۱۴۰۲	۸۲
همان	۸۳
همان	۸۴
زمانه، ۱۶ تیر ۱۴۰۲	۸۵
همان	۸۶
همان	۸۷
همان	۸۸
همان	۸۹
همان	۹۰
همان	۹۱

محل / گروه معترض	دستمزد کم	دستمزد معوق	اخراج	طبقه بندی	قرارداد موقت	تبعیض	سایر	توضیحات
دستفروشان بازارچه ناصر خسرو ^{۹۲}							*	اعتراض علیه ممنوعیت بساط گستری
آبفا بستک ^{۹۳}		*						اعتراض با خواست در یافت سه ماه مزد معوق
کارکنان طرحی درمان ^{۹۴}			*					
تراورس جنوب ^{۹۵}			*					اعتراض به دلیل تعطیلی کارخانه
فولاد خزر ^{۹۶}							*	اعتراض به دلیل مرگ یک کارگر به دلیل حادثه کاری
شهرداری نیشابور ^{۹۷}				*				
شهرداری ایرانشهر ^{۹۸}		*						اعتراض با خواست دریافت ماه دستمزد معوقه
شهرداری رودبار ^{۹۹}	*	*					*	اعتراض به دلیل اضافه کار اجباری و پرداخت نشدن بیمه
شهرداری عسلویه ^{۱۰۰}		*						اعتراض با خواست دریافت دو ماه مزد معوقه

زمانه، ۱۶ تیر ۱۴۰۲	۹۲
زمانه، ۳۱ تیر ۱۴۰۲	۹۳
همان	۹۴
همان	۹۵
همان	۹۶
زمانه، ۷ مرداد ۱۴۰۲	۹۷
همان	۹۸
همان	۹۹
همان	۱۰۰

محل / گروه معترض	دستمزد کم	دستمزد معوق	اخراج	طبقه بندی	قرارداد موقت	تبعیض	سایر	توضیحات
سیمان آبادیه ^{۱۰۱}		*						اعتراض با خواست دریافت ۵ ماه مزد معوقه
کمپرسورسازی تبریز ^{۱۰۲}		*		*			*	اعتراض به دلیل ناامنی شغلی
فولاد هفت تپه ^{۱۰۳}				*				
رانندگان فولاد زرنده ^{۱۰۴}	*							
معدن چادرملو ^{۱۰۵}	*			*		*	*	
خزر پلاستیک ^{۱۰۶}			*				*	
جویندگان کار آق دره ^{۱۰۷}							*	
بیمارستان خمینی تهران ^{۱۰۸}	*			*	*	*	*	
فولاد شایگان ^{۱۰۹}					*			
کارتن ایران ^{۱۱۰}	*						*	اعتراض به دلیل ساعت کار طولانی و دستمزد اندک

همان	۱۰۱
همان	۱۰۲
همان	۱۰۳
همان	۱۰۴
همان	۱۰۵
همان، ۱۵ مرداد ۱۴۰۲	۱۰۶
همان	۱۰۷
همان	۱۰۸
همان	۱۰۹
همان، ۲۹ مرداد ۱۴۰۲	۱۱۰

محل / گروه معترض	دستمزد کم	دستمزد معوق	اخراج	طبقه بندی	قرارداد موقت	تبعیض	سایر	توضیحات
ابنیه فنی راه آهن کرمان ^{۱۱۱}	*	*		*				
پرستاران اصفهان ^{۱۱۳}	*	*	*			*	*	
کادر درمان بیمارستان میلاد ^{۱۱۳}	*					*		اعتراض با خواست افزایش ۵۰ درصدی حقوق
فروشگاه رفاه ^{۱۱۴}	*		*	*				
معدن زغال سنگ طبس ^{۱۱۵}	*				*	*		
ماشین سازی اراک ^{۱۱۶}	*				*		*	
شهرداری خاش ^{۱۱۷}	*	*						
راه آهن خراسان ^{۱۱۸}	*			*		*		
مخابرات روستایی ^{۱۱۹}	*							

همان	۱۱۱
زمانه، ۱۲ شهریور ۱۴۰۲	۱۱۲
همان	۱۱۳
همان	۱۱۴
همان	۱۱۵
همان	۱۱۶
همان	۱۱۷
همان	۱۱۸
همان	۱۱۹

کارگران غیررسمی

کارگران فصلی ساختمانی بزرگترین گروه کارگران غیررسمی در ایران هستند.

رئیس کانون انجمن‌های صنفی کارگران ساختمانی در مرداد ۱۴۰۲ گفت معطلی اصلاح قانون بیمه کارگران ساختمانی موجب قطع شدن بیمه ۰۰۳ هزار کارگر شده است.^{۱۲۰} اصلاحیه قانون بیمه کارگران ساختمانی پس از رفت و بازگشت طولانی میان مجلس و شورای نگهبان سرانجام در ۲۲ شهریور تصویب شد. بر اساس این اصلاحیه هفت درصد حق بیمه سهم کارگر است. اما تنها کارگرانی که مجوز فنی دریافت کرده‌اند می‌توانند از بیمه کارگران ساختمانی استفاده کنند. کارفرمایان نیز بر اساس موقعیت جغرافیایی ۱۰ تا ۲۵ درصد مجموع عوارض را باید برای حق بیمه کارگران پرداخت کنند.^{۱۲۱}

هزاران کارگر ساختمانی بدون بیمه و قرارداد در محل کار دچار حوادث مرگبار می‌شوند. حداقل نیمی از حوادث کاری منجر به مرگ در حوزه ساختمان‌سازی رخ می‌دهد.

کانون کارگران ساختمانی استان کردستان در نامه‌ای سرگشاده به نمایندگان مجلس شورای اسلامی فاش کرد ۸۰۰ هزار کارگر ساختمانی بدون بیمه هستند.^{۱۲۲}

دستفروشان، به عنوان گروه بزرگ دیگری از کارگران غیر رسمی، تحت فشار شهرداری‌ها قرار دارند. و شهرداری‌ها در مناطق مختلف پیوسته محدودیت‌های بیشتری را برای فعالیت آنها ایجاد می‌کنند.

در تهران که بیشترین آمار دستفروشی را دارد، اعضای شورای اسلامی شهر خواهان جمع‌آوری بساط دستفروشان شدند.^{۱۲۳} شهرداری منطقه ۲۱ در مرداد ماه اعلام کرد «طرح ضربتی جمع‌آوری دستفروشان» را اجرا می‌کند.^{۱۲۴} در بوشهر^{۱۲۵}، تبریز^{۱۲۶} و چند شهر دیگر دستفروشان هدف تهاجم نیروهای «سد معبر شهرداری» قرار گرفتند و بساط آنها جمع‌آوری شد.

کارگران بخش خدمات فروش، به ویژه در فروشگاه‌ها، رستوران‌ها و کافه‌ها گروه دیگری از کارگران موقت و بی‌ثبات هستند که با دستمزد کم، برای دوره کوتاهی به عنوان کارآموز استخدام و بدون برخوردار شدن از بیمه استنثار می‌شوند.^{۱۲۷}

سوخت‌بران و کولبران در جغرافیای بلوچستان و کردستان، باربرها، قالیبافان در کارگاه‌های خانگی، و مسافرکشان و پیک‌های موتوری از دیگر گروه‌های کارگران غیررسمی هستند. اطلاعاتی درباره وضعیت مسافرکشان، پیک‌های موتوری، و قالیبافان منتشر نمی‌شود.

سوخت‌بران و کولبران که برای لقمه‌ای نان همچنان جانشان را قمار می‌کنند. در فاصله تیر تا پایان شهریور حداقل ۴۰ کولبر با تیراندازی ماموران نظامی ایران یا به دلیل سقوط از ارتفاع مجروح شدند. عامل مصدومیت بیش از ۸۰ درصد کولبران که برخی مواقع به قطع عضو یا معلولیت دائم می‌انجامد، شلیک ماموران نظامی در مناطق مرزی است.

در همین بازه زمانی مرگ حداقل ۱۱ کولبر گزارش شد که شش تن آنها به دست نیروهای نظامی به

۱۲۰ [خبرآنلاین](#)، ۷ مرداد ۱۴۰۲

۱۲۱ [تسنیم](#)، ۲۲ شهریور ۱۴۰۲

۱۲۲ [جماران](#)، ۱۸ تیر ۱۴۰۲

۱۲۳ [زمانه](#)، ۱ مرداد ۱۴۰۲

۱۲۴ [اعتمادآنلاین](#)، ۳۱ مرداد ۱۴۰۲

۱۲۵ [ایرنا](#)، ۲۲ تیر ۱۴۰۲

۱۲۶ [شهرداری تبریز](#)، ۱۰ مرداد ۱۴۰۲

۱۲۷ [ایلنا](#)، ۱۴ مرداد ۱۴۰۲

قتل رسیدند و پنج تن دیگر به دلیل حادثه‌هایی چون سقوط از ارتفاع، تصادف در حال فرار از دست ماموران دولتی، یا ایست قلبی جانشان را از دست دادند.^{۱۲۸}

جمهوری اسلامی ایران از سال گذشته پس از خیزش «زن، زندگی، آزادی» شمار نیروهای نظامی در مرز مشترک با اقلیم کردستان را افزایش داده است و در اقلیم کردستان هم دولت عراق کنترل مرز را در دست گرفته است. این وضعیت شرایط رفت و آمد را برای کولبران مرگ‌بارتر کرده است.

در سیستان و بلوچستان شمار نامشخصی از سوخت‌بران در سیل ناپدید شدند.^{۱۲۹} بر اساس خبرهای منتشر شده در «حال وش» و «کمپین فعالین بلوچ» پیکر دستکم ۱۲ تن از سوخت‌بران ناپدید شده در سیلاب طی چند روز پیدا شد. شمار دقیق سوخت‌بران ناپدید شده اما همچنان نامشخص است.

طی سه ماه تابستان در مجموع ۵۷ سوخت‌بر جانشان را از دست دادند. تصادف جاده‌ای پرتکرارترین عامل مرگ سوخت‌بران به شمار می‌رود. ۲۹ سوخت‌بر نیز دچار مصدومیت شدند.^{۱۳۰}

---

۱۲۸ آمار مربوط به مرگ و مصدومیت کولبران از سایت [کولبرنیوز](#) استخراج شده است.
۱۲۹ [حال وش](#)، ۵ مرداد ۱۴۰۲
۱۳۰ آمار مربوط به مرگ و مصدومیت سوخت‌بران از [حال وش](#) و [کمپین فعالین بلوچ](#) جمع‌آوری شده است.

جمهوری اسلامی در تیر ماه دو مهاجر افغانستانی را به اتهام «اقدام تروریستی» شاهچراغ شیراز اعدام کرد.^{۱۳۱} همزمان مقام‌های امنیتی جمهوری اسلامی با نسبت دادن «اقدام‌های تروریستی» به مهاجران بدون ارائه مدارک مستند موجی از نفرت پراکنی علیه آنان را با کمک رسانه‌های دولتی ایجاد کردند و اخراج مهاجران افغانستانی را سرعت دادند.

به روایت رسانه‌های افغانستان طی دو ماه خرداد و تیر بیش از ۱۰۰ هزار مهاجر افغانستانی را رد مرز کرده است.^{۱۳۲} شمار مهاجران افغانستانی اخراج شده از ایران از آغاز سال جاری خورشیدی تا نیمه مرداد بیش از ۲۲۴ هزار نفر گزارش شده است.^{۱۳۳}

در ادامه محدودیت بیشتر برای مهاجران افغانستانی، دولت ایران اعلام کرد اقامت آنها در استان کرمانشاه ممنوع خواهد بود.^{۱۳۴} در شیراز هم دولت ایران مانع سکونت «اتباع خارجی» در نزدیکی شاهچراغ خواهد شد.^{۱۳۵}

طی یک سال اخیر، رسانه‌های وابسته به نهادهای حکومتی همچنین برخی از رسانه‌های بخش خصوصی بی‌وقفه در آتش نفرت پراکنی علیه مهاجران افغانستانی دمیده‌اند.

زمانه، ۱۷ تیر ۱۴۰۲	۱۳۱
خامه پیرس، ۸ شهریور ۱۴۰۲ و تجارت نیوز، ۱۲ مرداد ۱۴۰۲	۱۳۲
خامه پیرس، ۱۱ مرداد ۱۴۰۲	۱۳۳
۸ صبح، ۳۱ تیر ۱۴۰۲	۱۳۴
ایرنا، ۱ شهریور ۱۴۰۲	۱۳۵

کودکان کار

آمار دقیقی از کودکان بازمانده از تحصیل منتشر نمی‌شود. بیشتر داده‌های نهادهای حکومتی تناقض دارند. این داده‌ها اما با همه تناقض در یک نقطه اشتراک دارند: افزایش شمار کودکان بازمانده از تحصیل.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در یک گزارش شمار کودکان کار را معادل ۱۵ درصد جمعیت کل کودکان (کمتر از ۱۸ سال) برآورد کرده است. این گزارش می‌گوید ۱۰ درصد کودکان کار به مدرسه نمی‌روند^{۱۳۶}.

فقر اقتصادی یکی از عامل‌های افزایش کودکان کار و نرخ بازماندگی از تحصیل است. بر اساس گزارش نهادهای حکومتی، نزدیک به یک میلیون نفر از جمعیت در سن آموزش ایران از تحصیل بازمانده‌اند. نرخ بازماندگی از تحصیل در سال‌های اخیر، و به ویژه پس از بحران کرونا، افزایش یافته است.

گزارش‌های پیشین

[گزارش ۲۵](#)

[گزارش ۲۴](#)

[گزارش ۲۳](#)

[گزارش ۲۲](#)

[گزارش ۲۱](#)

[گزارش ۲۰](#)

[گزارش ۱۹](#)

[گزارش ۱۸](#)

[گزارش ۱۷](#)

[گزارش ۱۶](#)

به صفحه ویژه حقوق کارگران در ایران سر بزنید:

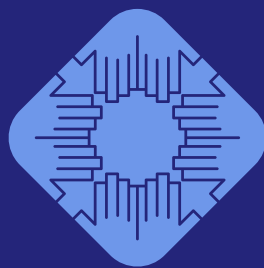
فارسی

<https://www.radiozamaneh.com/labor-rights>

English

<https://en.radiozamaneh.com/labor/>

نظرات خود را با ما در میان بگذارید. برای گزارش‌های آینده چه پیشنهادهایی دارید؟

حقوق کارگران در ایران
بنیاد رسانه‌ای زمانه